

การศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มแกนนำชุมชน กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มพนักงานเก็บขยะ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าตลาดนัดวันอังคาร กลุ่มผู้ไม่เข้าร่วมโครงการจัดเก็บขยะมูลฝอยโดย อบต. สบป่อง และข้าราชการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม การจัดทำเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ มีจำนวน 186 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากตัวแทนของผู้ที่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงวิเคราะห์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาในเชิงคุณภาพ พบว่า ในการจัดการขยะมูลฝอยจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาคประชาชนและภาครัฐ นอกจากนี้การปรับปรุงมาตรฐานการรักษาความสะอาดและการลดปริมาณขยะมูลฝอยก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงด้วย ส่วนผลการศึกษาในเชิงปริมาณ พบว่า ประชาชนร้อยละ 95.7 ให้ความสนใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและร้อยละ 91.9 เห็นว่ามีความจำเป็นมากที่ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย เพราะในอดีตที่ผ่านมาประชาชนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติมากกว่าการร่วมวางแผน แก้ไขปัญหาหรือการกำหนดนโยบายชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน และการกำหนดนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในด้านกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผลกระทบทางบวกต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการของการจัดการขยะมูลฝอย ดังนั้นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจควรตระหนักถึงความสำคัญและกำหนดไว้เป็นนโยบายหลัก

ABSTRACT

TE 144558

The objective of this qualitative and quantitative study was to explore health impact from waste management with people participation in Sob Pong Village, Sob Pong Sub-District, Pang Mapha District, Mae Hong Son Province. The study samples for qualitative study consisted of the community leaders, the youths, the merchants, the laypersons, the garbage collectors, the merchants in only-Tuesday market, people who did not participate in the waste reducing project operated by Tambon Sob Pong Administrative Organization, and government officers. Data were collected using focus group discussion, workshop for stakeholders and in-depth interview. The study samples of quantitative study were 186 persons who represented each household by using simple random sampling. An interview form constructed by the researcher were used to collect the data. The data were analyzed by using descriptive and inferential statistics and content analysis.

The results of qualitative study showed that getting rid of waste could be successful by means of the coordination between the local people and government sectors. Besides, improving standard of cleaning and reducing waste should be concerned. The results of quantitative study revealed that 95.7% of people were interested in waste management of the community and 91.9% accepted that people participation was necessary to solve the waste problem. This was because in the past people had only taken part in implementation process rather than in planning or policy-making process. The analysis also revealed that people with different occupations showed statistically significant difference in waste management participation ($p < 0.05$), including problem identification, planning, and public policy making processes. Furthermore, people participation in waste management would cause positive impact in physical, mental, social and spiritual well-being to the people.

The results indicated that positive health impact of people in the community depended on actual participation in all process of waste management. Therefore, the decision-makers should realize the importance and make it as a main policy.